

ΜΑΙΑ LUNDE

Η ιστορία του νερού

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΔΕΣΠΩ ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΑΚΗ

ΑΠΟ ΤΗ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
BEST SELLER
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ
ΜΕΛΙΣΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Σίνε

Ρινγκφιούρεν, Σογκν και Φιούρανε, Νορβηγία, 2017

ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΣΤΑΜΑΤΟΥΣΕ ΤΟ ΝΕΡΟ, το παρακολουθούσες να ρέει από το βουνό στο φιόρντ, στο χιόνι που έπεφτε από τα σύννεφα και σκέπαζε τις κορυφές, στους υδρατμούς που ανέβαιναν από τη θάλασσα και συμπυκνώνονταν και πάλι σε σύννεφα.

Κάθε χειμώνα ο παγετώνας μάζευε χιόνι, μεγάλωνε, και κάθε καλοκαίρι έλιωνε, κυλούσαν οι σταγόνες, γίνονταν ρυάκια που έβρισκαν τον δρόμο τους οδηγημένα από τον νόμο της βαρύτητας, συναντιόνταν, γίνονταν καταρράκτες, ποτάμια.

Ήμασταν δυο χωριά που μοιράζονταν ένα βουνό κι έναν παγετώνα, από τότε που μπορούσαμε να θυμηθούμε. Η μια πλευρά του βουνού ήταν κατακόρυφη κι εκεί έπεφταν οι δίδυμοι καταρράκτες Σεστερφόσενε γκρεμίζονταν από ύψος 711 μέτρων μέχρι τη λίμνη Άιντε με τα βαθυπράσινα νερά, αυτήν που έδινε τ' όνομα στο χωριό Αϊντεσντάλεν και χάριζε γονιμότητα στα ζώα και στους ανθρώπους.

Το Αϊντεσντάλεν, το χωριό του Μάγκνους.

Δεν έβλεπαν το φιόρντ στο Αϊντεσντάλεν, δεν είχαν τη γεύση του αλατιού στα χείλη, ο αέρας δεν μετέφερε την αλμύρα ούτε τη μυρωδιά της θάλασσας εκεί πάνω. Έτσι μεγάλωσε εκείνος. Είχαν το δικό τους νερό, νερό χωρίς γεύση, που

όμως βοηθούσε τα πάντα να ευδοκιμούν. Ποτέ δεν του έλειψε η θάλασσα, είπε αργότερα.

Η άλλη πλευρά του βουνού ήταν ήπια, λιγότερο απότομη, εδώ το νερό συγκεντρωνόταν στον ποταμό Μπρέιο, το ποτάμι του σολομού, του νεροκότσουφα και των μυδιών του γλυκού νερού. Έβρισκε τον δρόμο του μέσα σε μια ρωγμή του εδάφους, διαμόρφωνε την κοίτη του με εκατομμύρια σταγόνες κάθε δευτερόλεπτο σε καταρράκτες, σε ορμητικά ρέματα, σε χειμάρρους και σε ήρεμες, ομαλές διαδρομές. Όταν έλαμπε ο ήλιος, γινόταν μια φωτεινή κορδέλα.

Ο Μπρέιο συνέχιζε την πορεία του μέχρι το παραθαλάσσιο χωριό Ρινγκφιούρεν, όπου συναντούσε το αλμυρό νερό και γινόταν ένα με αυτό.

Ρινγκφιούρεν, το χωριό μου.

Εκεί το νερό παγετώνα χυνόταν στη θάλασσα, εξατμιζόταν από τη θερμότητα του ήλιου και γινόταν υδρατμοί, που ανέβαιναν στα σύννεφα ξεφεύγοντας από τη δύναμη της βαρύτητας.

Επέστρεψα λοιπόν, ο μπλε παγετώνας Μπλοφόνα, που κάποτε ήταν δικός μας, μ' έφερε πίσω. Το Μπλε γλιστράει στο νερό αφήνοντας έναν ελαφρύ κυματισμό στην επιφάνεια.

Ποτέ δεν ξεχνώ αυτό το τοπίο. Αυτό σε έχει πλάσει, Σίνε, είπε κάποτε ο Μάγκνους, εννοούσε τον τρόπο που περπατώ, με ελαφρά λυγισμένα γόνατα, σαν να υπάρχει πάντα μπροστά μου μια πλαγιά να ανέβω ή να κατέβω. Δεν είμαι φτιαγμένη για ίσιους δρόμους, έρχομαι από ανηφοριές και κατηφοριές, ωστόσο μένω έκπληκτη με αυτά που ξαναβλέπω: τα υψηλά, τα χαμηλά, το κάθετο που συναντάει το οριζόντιο.

Κόσμος ταξιδεύει από μακριά για να δει αυτή τη φύση και βρίσκει το θέαμα υπέροχο, καταπληκτικό, θαυμάσιο. Στέκονται σε καταστροφώματα πλοίων, μεγαλύτερα από γήπε-

δα ποδοσφαίρου, ενώ τεράστιες ντιζελομηχανές φτύνουν καυσαέρια, και αγναντεύουν τα κρυστάλλινα μπλε νερά και τις χαλκοπράσινες πλαγιές των λόφων. Εκεί όπου σπιτάκια στριμώχνονται στα σημεία της πλαγιάς με κλίση μικρότερη από σαράντα πέντε μοίρες, και όπου κάπου χίλια μέτρα από πάνω τους κρέμονται τα βουνά, οι απογυμνωμένες, αιχμηρές άκρες της γης ορθώνονται στον ουρανό πασπαλισμένες με το λευκό που οι τουρίστες αγαπούν, *wow, it's snow*, και σκεπάζει τις βορινές βουνοκορφές χειμώνα καλοκαίρι.

Όμως οι τουρίστες δεν βλέπουν τους δίδυμους καταρράκτες, ούτε το θερινό υποστατικό του Σέστενμπε στο βουνό, αυτά έχουν χαθεί από καιρό. Ο ποταμός Μπρέιο εξαφανίστηκε πρώτος, πολύ πριν έρθουν τα κρουαζιερόπλοια, πολύ πριν εμφανιστούν οι Αμερικανοί και οι Γιαπωνέζοι με τα τηλέφωνα και τις φωτογραφικές μηχανές και τους τηλεφακούς τους. Οι αγωγοί του νερού, που κάποτε ήταν ο ποταμός ο ίδιος, βρίσκονται κάτω από το έδαφος και οι πληγές που προκάλεσαν στη φύση οι εκσκαφές καλύφθηκαν σιγά σιγά από τη βλάστηση.

Στέκομαι με το χέρι στο πηδάλιο, κόβω ταχύτητα καθώς πλησιάζω το χωριό, περνώ από τον υδροηλεκτρικό σταθμό, ένα μοναχικό, τεράστιο τσιμεντένιο κτίριο χαμηλά πλάι στο νερό, βαρύ και σκοτεινό –μνημείο στον νεκρό ποταμό και στους καταρράκτες. Από εκεί διακλαδίζονται καλώδια προς όλες τις κατευθύνσεις, μερικά διασχίζουν το φιόρδ, δόθηκε μάλιστα ειδική άδεια γι' αυτό.

Η μηχανή του σκάφους πνίγει κάθε θόρυβο, όμως θυμάμαι τον βόμβο από τα καλώδια, ένα αδύναμο βουητό όταν είχε υγρασία, νερό εναντίον ηλεκτρισμού, ένα τσιτσιρίσμα που πάντα μ' έκανε ν' ανατριχιάζω, ειδικά στο σκοτάδι, όπου φαινόταν έντονο το σπινθήρισμα.

* * *

Και οι τέσσερις θέσεις για τους επισκέπτες στην προκουμαία είναι άδειες, είναι πολύ νωρίς για τουρίστες, γεμίζουν μόνο το καλοκαίρι. Μπορώ να διαλέξω όποια θέλω, παίρνω την έξω ακριανή, πλαγιοδετώ δένοντας πρύμνη και πλώρη, βγάζω κι ένα πλευρικό σχοινί για μεγαλύτερη σιγουριά. Ένας δυτικός άνεμος σηκώνεται ξαφνικά, τραβώ πίσω την ντίζα της μηχανής και ακούω τ' απρόθυμα αγκομαχητά της καθώς σβήνει. Κλείνω την είσοδο προς το σαλόνι και βάζω το μπρελόκ με τα κλειδιά στην τσέπη της νιτσεράδας μπροστά στο στήθος, είναι μεγάλο, μια μπάλα από φελλό που εξασφαλίζει πως θα επιπλεύσει, όμως τώρα φουσκώνει πάνω στο στομάχι μου.

Η στάση του λεωφορείου είναι στο ίδιο σημείο όπου βρισκόταν πάντα, έξω από τον συνεταιρισμό καταναλωτών. Κάθομαι και περιμένω, το όχημα περνά μόνο μία φορά κάθε ώρα, έτσι γίνεται εδώ, όλα συμβαίνουν σπάνια και πρέπει να προγραμματίζονται, το είχα ξεχάσει μετά από τόσα χρόνια.

Επιτέλους εμφανίζεται. Έχω παρέα μια ομάδα εφήβων, έρχονται από το γυμνάσιο που χτίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, καινούριο και όμορφο, ένα από τα πολλά πράγματα που το χωριό είχε την ευχέρεια να φτιάξει. Μιλούν ασταμάτητα για διαγωνίσματα και για προπονήσεις. Με λεία μέτωπα και μάγουλα, είναι εκπληκτικά νέοι, χωρίς σημάδια, χωρίς κατάλοιπα μιας ζωής βιωμένης.

Δεν μου ρίχνουν ούτε ματιά, τους καταλαβαίνω όμως. Γι' αυτούς δεν είμαι παρά μια ηλικιωμένη γυναίκα, κάπως ατημέλητη μέσα στη φθαρμένη νιτσεράδα, με γκριζα τσουλούφια να πετάγονται μέσα από έναν πλεχτό σκούφο.

Εκείνοι φορούν καινούρια, σχεδόν όμοια σκουφιά, με τον ίδιο λογότυπο στο μέτωπο. Βγάζω στα γρήγορα τον δικό μου και τον ακουμπώ στην ποδιά μου, είναι παλιός και γεμάτος κόμπους που αρχίζω να κόβω τον έναν μετά τον άλλον, μέχρι που το χέρι μου γεμίζει χνούδια.

Όμως δεν ωφελεί, παραείναι πολλοί για να τους βγάλω όλους, και δεν ξέρω τι να τους κάνω, μένω καθισμένη με τα χνούδια στο χέρι, στο τέλος τ' αφήνω να πέσουν κάτω. Παρασύρονται πέρα δώθε στον διάδρομο ανάμεσα στις θέσεις, τα παιδιά ούτε που τα προσέχουν, άλλωστε δεν είναι παρά κόμπι από γκριζό μαλλί.

Καμιά φορά ξεχνώ πώς φαίνομαι. Σταματάει κανείς να νοιάζεται για την εμφάνισή του όταν μένει σε σκάφος, όμως πολύ σπάνια, όταν τύχει να δω τον εαυτό μου σε κάποιον καθρέφτη με καλό φωτισμό στη στεριά, τρομάζω. Ποια είναι αυτή εκεί, σκέφτομαι, ποια στην ευχή είναι αυτή η κοκαλιάρια γριά;

Είναι περίεργο, αλλόκοτο, όχι, σουρεαλιστικό είναι η λέξη, πως είμαι μια από αυτούς, τους γέρους, ενώ νιώθω ακόμη τόσο απόλυτα και βαθιά ο εαυτός μου, ο ίδιος άνθρωπος που ήμουν πάντα, στα δεκαπέντε και στα τριάντα πέντε και στα πενήντα, μια ίδια και απαράλλαχτη μάζα, αυτή που είμαι στα όνειρά μου, σαν πέτρα, σαν πάγος χιλίων χρόνων. Η ηλικία είναι ξεκομμένη από εμένα, μόνο όταν κινούμαι κάνει αισθητή την παρουσία της, εμφανίζεται με όλες τις φθορές της, τα δύσκαμπτα γόνατα, τον πιασμένο αυχένα, τους πονεμένους γοφούς.

Όμως τα παιδιά δεν σκέφτονται πως είμαι γριά, γιατί δεν με βλέπουν καν, κανένας δεν βλέπει τις ηλικιωμένες γυναίκες, έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που με κοίταξε κάποιος. Αυτά γελούν ξέγνοιαστα και απροκάλυπτα, μιλούν για το διαγώνισμα που έγραψαν στην Ιστορία, για τον Ψυχρό Πόλεμο και για το Τείχος του Βερολίνου, όμως όχι για το περιεχόμενο, μόνο για τους βαθμούς που πήραν, πως το Α είναι καλύτερο από το Β+. Κανένας δεν αναφέρει τον πάγο, ούτε λέξη για τον παγετώνα, παρόλο που θα έπρεπε όλοι να μιλούν γι' αυτόν εδώ στα μέρη μας.

Εδώ στα μέρη μας... το λέω στ' αλήθεια ακόμη μέρος μου; Μου φαίνεται ακατανόητο ύστερα από σχεδόν σαράντα, όχι, σχεδόν πενήντα χρόνια που λείπω. Ερχόμουν μόνο για να φροντίσω για τα τυπικά μετά από κάποιον θάνατο, να πενήθισω τις υποχρεωτικές πέντε μέρες μετά τις κηδείες, πρώτα της μαμάς, ύστερα του μπαμπά. Δέκα μέρες όλες κι όλες έχω περάσει σε τούτο το μέρος, μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια, παρόλο που έχω δυο ετεροθαλείς αδελφούς εδώ, όμως δεν μιλάμε σχεδόν ποτέ. Ήταν οι γιοι της μαμάς μου.

Γέρνω το κεφάλι μου στο παράθυρο του λεωφορείου, παρατηρώ τις αλλαγές. Η δόμηση είναι πιο πυκνή, ένα νέο οικοδομικό σχέδιο που αποτελείται από λευκά προκατασκευασμένα σπίτια γαντζωμένα στη βουνοπλαγιά, με μικρά καρέ τζάμια στα παράθυρα. Περνάμε από το κλειστό κολυμβητήριο με την καινούρια στέγη και μια μεγάλη μπλε ταμπέλα στην είσοδο: *Ringfjord Water Fun*. Όλα ακούγονται καλύτερα στ' αγγλικά.

Το λεωφορείο σκαρφαλώνει ψηλά προς την ενδοχώρα, κάνα δυο από τα παιδιά βγαίνουν στις καινούριες κατοικίες στην κορυφή, όμως τα περισσότερα παραμένουν καθισμένα. Τώρα κατηγορίζουμε, ο δρόμος αλλάζει, στενεύει, είναι γεμάτος λακκούβες, καθώς μπαίνουμε στη γειτονική κοινότητα. Εδώ κατεβαίνουν τα περισσότερα παιδιά. Απ' ό,τι φαίνεται, δεν υπάρχει γυμνάσιο ούτε κολυμβητήριο εδώ στο Αϊντεσντάλεν, στον μικρό αδελφό, τον ηττημένο.

Κατεβαίνω μαζί με τα τελευταία παιδιά, σουλατσάρω μέσα από το κέντρο, το χωριό είναι μικρότερο απ' όσο το θυμόμουν, το παντοπωλείο έχει γκρεμιστεί. Ενώ το Ρινγκφιούρεν έχει μεγαλώσει, το Άιντε είναι πλέον μόνο ένα κλάσμα του αρχικού του μεγέθους... όμως δεν ήρθα για χάρη του Άιντε εδώ σήμερα, δεν θα κλάψω πια για το Αϊντεσντάλεν, αυτή η μάχη έχει τελειώσει πριν από πολλά χρόνια, τώ-

ρα είμαι εδώ για τον πάγο, τον Μπλοφόνα, και παίρνω τον χωματόδρομο για το βουνό.

Ακόμη και οι εφημερίδες της πρωτεύουσας γράφουν γι' αυτό, έχω διαβάσει και ξαναδιαβάσει τ' άρθρα, δεν το χωράει ο νους μου. Αφαιρούν πάγο από τον παγετώνα, καθαρό λευκό πάγο από τη Νορβηγία, και τον εμπορεύονται ως το πιο εξαιρετικό συστατικό που μπορεί να βάλει κάποιος στο ποτό του, ένα μικρό παγόβουνο περιτριγυρισμένο από χρυσαφί λικέρ. Όμως όχι για Νορβηγούς πελάτες, όχι, μόνο για όσους έχουν να πληρώσουν. Ο πάγος μπαρκάρει για τις χώρες της ερήμου, για τα σπίτια των σείχηδων του πετρελαίου, όπου θα πουληθεί σαν να ήταν χρυσός, λευκός χρυσός, στους πλουσιότερους των πλουσίων.

Αρχίζει να χιονίζει καθώς σκαρφαλώνω στο βουνό, ένας τελευταίος σπασμός του χειμώνα, ο Απρίλης που μας λαιδορεί. Στον δρόμο μου συναντώ λιμνούλες με παγωμένο νερό, κρυσταλλιασμένο γύρω γύρω. Πατώ το πόδι μου πάνω στη λεπτή στρώση πάγου σε μια λακκούβα, τον ακούω να σπάζει, όμως δεν είναι πια διασκεδαστικό όπως ήταν κάποτε.

Μου κόβεται η ανάσα, είναι πιο απότομα και μακριά απ' όσο θυμόμουν.

Όμως επιτέλους φτάνω, βλέπω τον παγετώνα, τον αγαπημένο, αγαπημένο Μπλοφόνα.

Όλοι οι παγετώνες λιώνουν, το ήξερα ήδη, κι όμως είναι διαφορετικό να το βλέπεις με τα μάτια σου. Στέκομαι, μόλις που ανασαίνω, ο πάγος είναι ακόμη εκεί, όμως όχι όπου ήταν παλιά. Όταν ήμουν μικρή, ο παγετώνας έφτανε σχεδόν μέχρι τον γκρεμό, συναντούσε τους καταρράκτες στο σημείο όπου έπεφταν και χάνονταν, τώρα όμως περιορίζεται ψηλά στη βουνοπλαγιά, μεσολαβούν περίπου εκατό μέτρα μεταξύ του γκρεμού και της μπλε γλώσσας. Έχει μετακινηθεί, σαν να προσπαθεί να δραπετεύσει μακριά από τους ανθρώπους.

Συνεχίζω την αναρρίχηση μέσα από τα ρείκια, θέλω να τον νιώσω, να πατήσω πάνω του, να τον αγγίξω ξανά.

Επιτέλους πατώ στον πάγο, κάθε μου βήμα ακούγεται, κριτσανίζει. Προχωρώ, τώρα βλέπω την περιοχή της εξόρυξης, τις πληγές στον γκριζόλευκο παγετώνα, τις βαθιές ουλές στο μπλε εσωτερικό απ' όπου έχουν αφαιρεθεί κομμάτια. Τέσσερα άσπρα σακιά στέκονται δίπλα, γεμάτα κι έτοιμα για μεταφορά. Έχω διαβάσει πως χρησιμοποιούν αλυσοπρίονα χωρίς λιπαντικό, για να μη λερωθεί ο πάγος.

Τίποτα δεν πρέπει πια να με εκπλήσσει από τα έργα των ανθρώπων, όμως τούτο εδώ ανοίγει μια πληγή μέσα μου διότι ο Μάγκνους πρέπει να είναι αυτός που συμμετείχε σ' ένα επίσημο συμβούλιο και το ενέκρινε χαμογελώντας, ίσως και να το επιδοκίμασε.

Πλησιάζω, πρέπει να σκαρφαλώσω για να μπω μέσα, αφού οι εξορύξεις έγιναν στο πιο απόκρημνο σημείο. Βγάζω το ένα γάντι, ακουμπώ το χέρι μου στον πάγο, είναι ζωντανός κάτω από τα δάχτυλά μου, ο παγετώνας μου, ένα πελώριο ήρεμο θηρίο που κοιμάται, όμως είναι ένα πληγωμένο θηρίο που δεν μπορεί να βρυχηθεί, εξαντλείται κάθε λεπτό, κάθε δευτερόλεπτο, πεθαίνει ήδη.

Είναι πολύ αργά κι εγώ είμαι πολύ μεγάλη για δάκρυα, ωστόσο τα μάγουλά μου είναι υγρά.

Ο παγετώνας μας, Μάγκνους, ο παγετώνας μας.

Το ξέχασες ή μήπως δεν το πρόσεξες καν πως την πρώτη φορά που συναντηθήκαμε έλιωνε στα χέρια μας πάγος από τον Μπλοφόνα.

Ήμουν επτά και ήσουν οκτώ, θυμάσαι; Ήταν τα γενέθλιά μου και πήρα νερό, παγωμένο νερό για δώρο.

Όλη η ζωή είναι νερό, όλη η ζωή ήταν νερό, όπου κι αν γύριζα να κοιτάξω υπήρχε νερό, έπεφτε από τον ουρανό σαν

βροχή ή χιόνι, γέμιζε τις μικρές λίμνες στα βουνά, συσσωρευόταν σαν πάγος στον παγετώνα, κυλούσε σε χιλιάδες ρυάκια στις απότομες πλαγιές, συγκεντρωνόταν στον ποταμό Μπρέιο, έρεε ομαλά στο φιόρδ μπροστά στο χωριό, το φιόρδ που γινόταν θάλασσα όταν το ακολουθούσες δυτικά. Ολόκληρος ο κόσμος μου ήταν νερό. Το έδαφος, τα βουνά, τα βοσκοτόπια δεν ήταν παρά μικροσκοπικά νησάκια σε αυτό που τελικά ήταν ο κόσμος. Έλεγα τον κόσμο μου Γη, όμως νομίζω πως έπρεπε να λέγεται Νερό.

Το καλοκαίρι ήταν ζεστό, σαν να ζούσαμε κάπου αλλού, δεν ήταν η ζέστη του τόπου μας. Οι Άγγλοι τουρίστες στο ξενοδοχείο μας ιδροκοπούσαν, κάθονταν έξω στον μεγάλο κήπο, κάτω από τα οπωροφόρα, κι έκαναν αέρα με παλιές εφημερίδες. Έλεγαν πως δεν είχαν ποτέ φανταστεί τόση ζέστη εδώ πάνω στον Βορρά.

Όταν ξυπνούσα, το κρεβάτι ήταν άδειο, η μαμά και ο μπαμπάς είχαν ήδη σηκωθεί. Συνήθιζα να κοιμάμαι ανάμεσά τους –σηκωνόμουν μέσα στη νύχτα, πήγαινα στα νύχια στο δωμάτιό τους και ξάπλωνα στη μέση του διπλού κρεβατιού. Με ρωτούσαν αν είχα δει όνειρο, όμως δεν ήταν αυτός ο λόγος.

«Δεν θέλω να είμαι μόνη», έλεγα. «Θέλω να είμαι μαζί με άλλον.»

Σίγουρα το καταλάβαιναν, εκείνοι κοιμούνταν μαζί κάθε νύχτα, όμως όσες φορές κι αν πήγαινα δεν εννοούσαν να το καταλάβουν. Κάθε φορά που ξάπλωνα μαζί τους μου θύμιζαν πως έπρεπε να κοιμάμαι στο δικό μου κρεβάτι ολόκληρη τη νύχτα και όχι μόνο τη μισή, κι εγώ έλεγα πως θα το έκανα, επειδή ήξερα πως αυτό ήθελαν να πω, όμως μετά ξυπνούσα και πάλι. Και κάθε φορά που ξυπνούσα μέσα στη νύχτα κι ένιωθα πόσο άδειο ήταν το κρεβάτι, πόσο άδειο ήταν το δωμάτιο, σηκωνόμουν στις μύτες των ποδιών, όχι, όχι στις μύτες, τα μικρά παιδιά δεν τα καταφέρνουν με αυτό,

εγώ πάντως όχι, απλώς πήγαινα χωρίς να σκέφτομαι αν έκανα θόρυβο και αν θα τους ξυπνούσα. Περπατούσα στο παγωμένο πάτωμα, έμπαινα στο δωμάτιό τους και ανέβαινα στο κρεβάτι από το κάτω μέρος, αφού έτσι μπορούσα να στριμωχτώ ανάμεσά τους, δίχως να χρειάζεται να συρθώ πάνω από κανέναν από τους δυο τους. Ούτε ποτέ χρειαζόμουν πάπλωμα, αφού και από τις δυο πλευρές μου είχα τα ζεστά τους κορμιά.

Εκείνο ακριβώς το πρωινό ήμουν στο κρεβάτι μόνη, εκείνοι είχαν σηκωθεί, όμως, επειδή ήταν τα γενέθλιά μου, δεν έπρεπε να σηκωθώ μαζί τους. Ήξερα ότι έπρεπε να μείνω ξαπλωμένη και ήσυχη, το θυμόμουν από την προηγούμενη χρονιά, ότι στα γενέθλιά σου πρέπει να μείνεις στο κρεβάτι και να περιμένεις να έρθουν. Θυμάμαι ακόμη την αδημονία που απλωνόταν σαν φαγούρα στα χέρια και στα πόδια μου, την ατέλειωτη αναμονή που γινόταν ανυπόφορη, έτσι που ίσως θα ήταν καλύτερα να μην έχω καθόλου γενέθλια.

«Θα έρθετε;» είπα διστακτικά.

Καμιά απάντηση.

«Ακούτε;»

Ξαφνικά φοβήθηκα πως δεν θα έρχονταν, πως είχαν κάνει λάθος τη μέρα.

«MAMA, ΜΠΑΜΠΑ;»

Ή πως είχαν ξεχάσει τα γενέθλιά μου.

«MAMA, ΜΠΑΜΠΑ, ΜΕ ΑΚΟΥΤΕ;»

Όμως τότε εμφανίστηκαν, με τούρτα και τραγούδι, στάθηκαν στις δυο πλευρές του κρεβατιού και τραγουδούσαν με την ψιλή και την μπάσα φωνή τους σε πλήρη συμφωνία, και ξαφνικά όλο αυτό το βρήκα υπερβολικό. Τράβηξα το πάπλωμα πάνω από το κεφάλι μου κι έμεινα κουκουλωμένη, παρόλο που στην πραγματικότητα ήθελα να σηκωθώ.

Όταν τελείωσε το τραγούδι, πήρα δώρα –μια γυαλιστερή μπάλα και μια κούκλα από τη μαμά, μ' ένα τρομερά πλατύ χαμόγελο στο στόμα.

«Είναι τρομακτική», είπα.

«Όχι, βέβαια», είπε ο μπαμπάς.

«Ναι, είναι!» επέμεινα.

«Μου φάνηκε γλυκιά όταν την είδα στο μαγαζί και ήταν και η μεγαλύτερη κούκλα που είχαν», είπε η μαμά.

«Δεν ήταν ανάγκη να την κάνουν με τέτοιο χαμόγελο», συνέχισα.

«Πρέπει να πεις ευχαριστώ», είπε ο μπαμπάς. «Πες ευχαριστώ στη μαμά σου.»

«Ευχαριστώ», είπα. «Για την κούκλα. Που είναι τρομακτική.»

Πάντα έλεγα αυτό που σκεφτόμουν και ίσως τους εκνεύριζα, όμως όχι αρκετά ώστε ν' αλλάξω συμπεριφορά, άλλωστε ίσως δεν ήταν και τόσο εύκολο ν' αλλάξω.

Θυμάμαι την κούκλα και τα υπόλοιπα δώρα, είμαι σίγουρη πως πήρα όλα αυτά τα δώρα εκείνη τη μέρα: δύο βιβλία για τα λουλούδια από τον μπαμπά, ένα φυτολόγιο, επίσης από εκείνον, μια υδρόγειο με φως και από τους δυο τους. Τους ευχαρίστησα. Δεν ήξερα κανέναν που να παίρνει τόσο πολλά δώρα, από την άλλη κανένας δεν είχε μητέρα που ήταν ιδιοκτήτρια ενός ολόκληρου ξενοδοχείου με σχεδόν εκατό δωμάτια. Ήταν ογδόντα τέσσερα, αλλά πάντα λέγαμε σχεδόν εκατό. Και επιπλέον, είχαμε τη δική μας ιδιωτική πτέρυγα, τη λέγαμε σκέτο η πτέρυγα, με τρία σαλόνια και τέσσερα υπνοδωμάτια και κουζίνα, κι ένα ακόμη δωμάτιο υπηρεσίας.

Τα είχε κληρονομήσει όλα από τον παππού μου, ο οποίος είχε πεθάνει πριν γεννηθώ εγώ, παντού κρέμονταν φωτογραφίες του, τον γερο-Χάουγκερ, όπως τον έλεγαν όλοι,

ακόμη κι εγώ. Η μαμά είχε επίσης κληρονομήσει το όνομά του, Χάουγκερ, βαρετό όνομα, δεν καταλάβαινα τι του έβρισκαν, όμως το χρησιμοποιούσαν. Δεν πήρε ποτέ το επώνυμο του μπαμπά, το όνομα από το Όσλο, γιατί δεν μπορεί κανείς να απαλλαγεί εύκολα από ένα όνομα όπως το Χάουγκερ, έλεγε η μαμά. Θα έπρεπε ν' αλλάξουν και τ' όνομα του ξενοδοχείου μας, του ξενοδοχείου Χάουγκερ, πράγμα που δεν μπορούσε να κάνει κανείς, αφού οι τοίχοι μας κουβαλούσαν ιστορία από τότε που είχε χτιστεί, μια χρονολογία σκαλισμένη σε ξύλινη ταμπέλα πάνω από την είσοδο: 1882.

Έτρωγα τούρτα ασταμάτητα από το πρωί, τόσο πολλή, που με έπιασε αναγούλα, ωστόσο συνέχιζα να τρώω. Ήμουν επτά χρονών και θυμάμαι ακόμη τη δυσάρεστη αίσθηση. Είχε έρθει η οικογένεια για επίσκεψη και κάθονταν όλοι σ' ένα τραπέζι στον κήπο. Ολόκληρο το σόι της μαμάς, η γιαγιά, οι θείες, δύο θείοι εξ αχιστείας, η ξαδέλφη Μπίργκιτ και οι τρεις ξάδελφοί μου.

Οι επισκέπτες μιλούσαν δυνατά και θορυβούσαν, και περισσότερο απ' όλους εγώ, αφού δεν μπορούσα να καθίσω ήσυχη, ούτε τότε ούτε αργότερα. Είχα μια τσιριχτή φωνή που ο μπαμπάς έλεγε πως έφτανε μέχρι το Γκαλχέπινιεν, και το έλεγε μ' ένα χαμόγελο που επίσης έφτανε μέχρι το Γκαλχέπινιεν, το ψηλότερο βουνό της Νορβηγίας. Έλεγε πως χαιρόταν που μιλούσα τόσο δυνατά, καμάρωνε γι' αυτό, όμως η μαμά είχε διαφορετική γνώμη, έλεγε πως η φωνή μου τους έσπαζε τα τύμπανα.

Έκανα τόση φασαρία που δεν άκουσα το φορτηγό. Όταν η μαμά μού ζήτησε να βγω στην αυλή, κατάλαβα πως κάτι έτρεχε. Μ' έπιασε από το χέρι και με οδήγησε μπροστά από το σπίτι, ενώ έκανε νόημα στους επισκέπτες ν' ακολουθήσουν. Γελούσε σ' εκείνους, σ' εμένα, και υπήρχε κάτι παράξενο στο γέλιο της, γελούσε σαν εμένα, παράφορα και δυνα-

τά, και γελούσα κι εγώ γιατί ένιωθα πως αυτό έπρεπε να κάνω.

Στράφηκα κι έφαξα τον μπαμπά με το βλέμμα, τον είδα μόνο του πίσω από τους επισκέπτες, ήθελα να κρατώ το δικό του χέρι, όμως η μαμά με τραβούσε με δύναμη. Στρίψαμε τη γωνία του σπιτιού και αναπήδησα ξαφνιασμένη, δεν καταλάβαινα αυτό που έβλεπα: ολόκληρη η μπροστινή αυλή ήταν άσπρη και αντανακλούσε το φως, άστραφτε, αναγκάστηκα να μισοκλείσω τα μάτια.

«Πάγος», είπε η μαμά. «Χιόνι, χειμώνας, δες, Σίνε, είναι χειμώνας!»

«Χιόνι;» είπα.

Στεκόταν πλάι μου κι ένιωσα πως υπήρχε κάτι σημαντικό για τη μαμά σε όλο αυτό το χιόνι που στην πραγματικότητα ήταν πάγος, όμως τότε δεν καταλάβαινα τι ήταν. Τώρα είχε πλησιάσει και ο μπαμπάς και στεκόταν δίπλα της αγέλαστος.

«Τι είναι αυτό εδώ;» ρώτησε ο μπαμπάς τη μαμά.

«Θυμάσαι», είπε η μαμά σ' εμένα, «που ήθελες να έχεις γενέθλια τον χειμώνα;»

«Όχι», είπα.

«Που έκλαιγες όταν η Μπίργκιτ είχε γενέθλια και χιονίζε;» συνέχισε η μαμά. «Που ήθελες έναν χιονάνθρωπο, το θυμάσαι;»

«Το έφερες εδώ κάτω όλο τον δρόμο από το βουνό;» τη ρώτησε ο μπαμπάς με τραχιά φωνή.

«Μου το έφερε ο Σέστενμπε –θα έφερνε έτσι κι αλλιώς κάμποσο για την ιχθυόσκαλα», απάντησε εκείνη.

Σήκωσα τα μάτια μου και είδα τον Σέστενμπε, αγρότη από το Αϊντεσντάλεν, να στέκεται δίπλα στο φορτηγό και να με κοιτάζει χαμογελαστός, σαν να περίμενε κάτι, από εμένα, ενώ πίσω του στεκόταν ο γιος του, ο Μάγκνους.

Εσύ, Μάγκνους. Ήξερα από πριν ποιος ήσουν, γιατί ο πατέρας σου ερχόταν με το φορτηγό να φέρει πάγο για το ξενοδοχείο και μερικές φορές ερχόσουν μαζί του, ωστόσο σκέφτομαι εκείνη τη στιγμή σαν την πρώτη φορά που σε είδα. Στεκόσουν εκεί ξυπόλυτος, με τα πόδια καφετιά από τον ήλιο και το χώμα, και περίμενες κάτι, όπως και όλοι οι άλλοι, περίμενες εμένα. Μου θύμιζες σκίουρο με τα στρογγυλά καστανά μάτια σου που παρατηρούσαν τα πάντα. Ήσουν μόλις οκτώ χρονών, όμως νομίζω ότι ένιωθες πως κάτι παιζόταν, κάτι που δεν λεγόταν δυνατά, πως κάποιος σε χρειαζόταν ή θα σε χρειαζόταν. Έτσι ήσουν εσύ, έτσι ήταν εκείνος.

«Άρα ο Σέστενμπε ήρθε ειδικά γι' αυτό;» είπε ο μπαμπάς σιγανά. «Έκανε όλον αυτόν τον δρόμο από το βουνό;»

Ήλπιζα πως θ' αγκάλιαζε τη μαμά, όπως το συνήθιζε, πως θα έβαζε το χέρι του γύρω της και θα την τραβούσε κοντά του, όμως έμεινε ακίνητος.

«Η Σίνε έχει γενέθλια και το ήθελε κάτι τέτοιο», είπε η μαμά.

«Και τι αμοιβή θα πάρει ο Σέστενμπε για τη δουλειά;»

«Του φάνηκε χαριτωμένο. Του άρεσε που ήθελα να το κάνω, ενθουσιάστηκε με την ιδέα.»

«Σε όλους αρέσουν οι ιδέες σου.»

Τότε η μαμά γύρισε προς το μέρος μου. «Μπορείς να φτιάξεις χιονάνθρωπο, Σίνε. Αυτό δεν ήθελες; Μπορούμε να το κάνουμε όλοι μαζί!»

Δεν ήθελα να φτιάξω χιονάνθρωπο, ωστόσο είπα ναι.

Γλίστρησα με τα καλά μου παπούτσια και παραλίγο να πέσω, δεν μπορούσα να κρατήσω την ισορροπία μου σε αυτό το άσπρο πράγμα που η μαμά έλεγε χιόνι, όμως εκείνη με κράτησε και στάθηκα στα πόδια μου.

Η υγρασία και το κρύο διαπερνούσαν τις λεπτές σόλες, ενώ κομματάκια πάγου πετάγονταν στις γάμπες μου κι έλιωναν πάνω στις λεπτές, μέχρι τα γόνατα κάλτσες μου.

Έσκυφα, πήρα χιόνι στα χέρια μου και προσπάθησα να φτιάξω μια μπάλα, όμως αυτό το χιόνι ήταν σαν χοντρή ζάχαρη και διαλυόταν.

Σήκωσα το κεφάλι μου, όλοι με κοίταζαν, οι επισκέπτες παρακολουθούσαν. Ο Μάγκνους στεκόταν ακίνητος, μόνο τα μάτια του κινούνταν, το βλέμμα του πλανιόταν από το χιόνι σ' εμένα και πίσω, εκείνος δεν είχε πάρει ποτέ χιόνι για τα γενέθλιά του, μόνο οι κόρες του ξενοδοχείου έπαιρναν τέτοια, και μακάρι να μην το είχε δει όλο αυτό.

Όμως η μαμά χαμογελούσε, τόσο πλατιά όσο η κούκλα, η μεγαλύτερη του μαγαζιού. Προσπάθησα ξανά να φτιάξω μια μπάλα, έπρεπε να τα καταφέρω να φτιάξω μια χιονόμπαλα, έναν μεγάλο χιονάνθρωπο, αλλά δεν θυμόμουν ότι ήθελα να έχω γενέθλια τον χειμώνα, δεν θυμόμουν ότι είχα πει ποτέ στη μαμά κάτι τέτοιο, ούτε ότι είχα κλάψει στα γενέθλια της Μπίργκιτ. Όμως το είχα κάνει προφανώς, και τώρα ο μπαμπάς ήταν θυμωμένος με τη μαμά και η μαμά μού έδινε δώρα που δεν ήξερα πως ήθελα, ίσως να είχα επίσης πει πως ήθελα μια κούκλα και το είχα ξεχάσει. Εγώ έφταιγα για όλο αυτό και τώρα στεκόμουν εδώ με ξυλιασμένα πόδια, με το παγωμένο νερό να στάζει από τα δάχτυλά μου, με όλους να στέκονται αμήχανοι γύρω μου, τη στεγνή αυλή να έχει αρχίσει να γίνεται σιγά σιγά απάισια λάσπη, τον μπαμπά να κοιτάζει τη μαμά με ύφος που δεν μπορούσα να καταλάβω και με τα χέρια στις τσέπες του παντελονιού του, με τρόπο που έκανε τους ώμους του να στενεύουν, και με τον Μάγκνους παρόντα. Ευχόμουν με ολόκληρη την επτάχρονη καρδιά μου που βροντοχτυπούσε να μη μ' έβλεπε σ' εκείνη την κατάσταση.

Γι' αυτό είπα φέματα, για πρώτη φορά στη ζωή μου είπα φέματα. Μερικά παιδιά το κάνουν χωρίς δεύτερη σκέψη, τους είναι εύκολο να πουν πως δεν πήραν τα μπισκότα από το κουτί ή πως έχασαν το τετράδιό τους επιστρέφοντας στο σπίτι. Δεν ήμουν τέτοιο παιδί, ούτε μου άρεσε να φαντάζομαι πράγματα, τα παιχνίδια προσποίησης και οι πλαστοί κόσμοι δεν ήταν για εμένα, και ίσως γι' αυτό ούτε και το ψέμα. Στη μέχρι τότε ζωή μου δεν είχα βρεθεί σε καταστάσεις όπου χρειαζόταν να πω φέματα, έτσι που δεν είχα ποτέ σκεφτεί ότι ένα ψέμα μπορούσε να δώσει λύση. Ήταν πολύ πιο απλό να λέω αυτό που εννοούσα.

Όμως τώρα το έκανα, το ψέμα βγήκε από μόνο του, επειδή έφταιγα εγώ για όλο αυτό, σκέφτηκα, με παγωμένα πόδια και μουσκεμένες κάλτσες, με τη γεύση της τούρτας να με λιγώνει ακόμη. Έπρεπε ν' αλλάξω το βλέμμα του μπαμπά, γι' αυτό είπα φέματα, έπρεπε να τον κάνω να βγάλει τα χέρια από τις τσέπες και να τ' απλώσει στη μαμά.

Σκέφτηκα το ψέμα σε μια ξαφνική αναλαμπή, το έφτιαξα στο μυαλό μου πριν το πω με χαμηλή φωνή που ήλπιζα πως ακουγόταν αληθινή. «Ναι, μαμά, το θυμάμαι. Ήθελα τα γενέθλιά μου τον χειμώνα. Το θυμάμαι.»

Και για να ακουστεί πειστικό, για να κάνω το ψέμα αληθοφανές, γέμισα τα χέρια μου μ' εκείνη την απαίσια χιονοζάχαρη και τ' άπλωσα προς τη μαμά και τον μπαμπά.

«Ευχαριστώ, χίλια ευχαριστώ για τον πάγο.»

Τώρα, σκέφτηκα, τώρα όλα θα φτιάξουν. Όμως τίποτα δεν έφτιαξε, ένας επισκέπτης ξερόβηξε, η ξαδέλφη μου τράβηξε ελαφρά τη φούστα της θείας μου και την κοίταξε από χαμηλά, όμως όλοι οι μεγάλοι με κοίταζαν και περίμεναν, σαν να επρόκειτο να γίνει και κάτι ακόμη.

Εκείνη τη στιγμή ήρθε, ο Μάγκνους, με γρήγορα βήματα από το φορητό προς το μέρος μου.

«Θα σε βοηθήσω», είπε.

Έσκυψε μπροστά, τα μαλλιά στον αγορίστικο, μαυρισμένο από τον ήλιο σβέροκο του ήταν κοντοκομμένα, πήρε λίγο χιόνι στα χέρια του και έφτιαξε μια μπάλα, πολύ καλύτερη από τη δική μου.

Τα γυμνά του πόδια πάνω στον πάγο πρέπει να είχαν παγώσει, όμως δεν φάνηκε να τον νοιάζει. Φτιάχναμε μαζί τον χιονάνθρωπο από το απαίσιο χιόνι που έλιωνε, κι εγώ πια δεν έβλεπα κανέναν από όλους εκείνους που στέκονταν γύρω και μας κοίταζαν.

«Χρειαζόμαστε μια μύτη», είπε.

«Εννοείς ένα καρότο», απάντησα.

«Ναι, μια μύτη.»

«Όμως είναι καρότο», επανέλαβα κι εκείνος γέλασε.

NTABINT

Τεμπό, Μπορντό, Γαλλία 2041

ΗΖΕΣΤΗ ΑΧΝΙΖΕ στην άσφαλτο μπροστά μας, κυμάτιζε στην κορυφή του λόφου σαν νερό, όμως εξαφανίστηκε όσο πλησιάζαμε.

Δεν βλέπαμε ακόμη κανένα σημάδι του καταυλισμού.

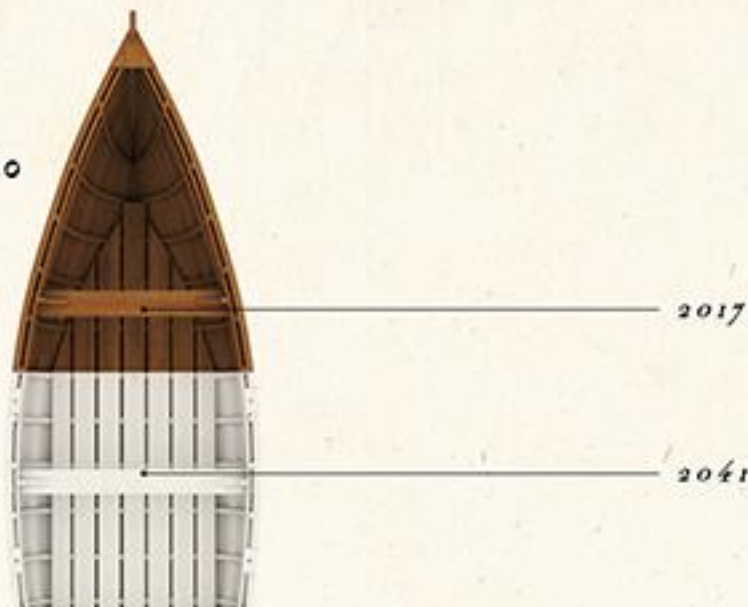
Από πάνω μας ο ουρανός ήταν μπλε. Ούτε ένα σύννεφο. Μπλε, πάντα μπλε. Είχα αρχίσει να μισώ αυτό το χρώμα.

Η Λου κοιμόταν στην αγκαλιά μου, λικνιζόταν ελαφρά καθώς το φορτηγό αναπηδούσε στις ανωμαλίες του δρόμου, αφού, φαίνεται, πήγαινε πολύς καιρός από τότε που κάποιος είχε φροντίσει για τη συντήρησή του. Περνούσαμε από εγκαταλελειμμένα σπίτια, αγρούς ξεραμένους και τσουρουφλισμένους από τον ήλιο.

Γύρισα προς τη Λου, μύρισα το κεφάλι της. Τα απαλά παιδικά μαλλιά της μύριζαν στυφό καπνό. Η πικρή μυρωδιά της φωτιάς παρέμενε στα ρούχα μας, παρόλο που είχαν περάσει πολλές μέρες από τότε που φύγαμε από την Αρζελέ. Από τότε που γίναμε μισή οικογένεια.

Είκοσι δύο μέρες, όχι, είκοσι τέσσερις, είχαν περάσει ήδη είκοσι τέσσερις μέρες. Είχα χάσει τον λογαριασμό, ίσως ήθελα να χάσω τον λογαριασμό. Είκοσι τέσσερις μέρες αφότου εγκαταλείψαμε την Αρζελέ, εγώ με τη Λου στην αγκαλιά. Εκείνη

*Η Ιστορία του νερού
αποτελεί το δεύτερο βιβλίο
της «Τετραλογίας του
Περιβάλλοντος»*

ΠΟΣΟ ΤΡΩΤΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΝΕΡΟΥ;

Νορβηγία, 2017

Η εβδομηντάχρονη ακτιβίστρια Σίνε ξεκινάει ένα επικίνδυνο ταξίδι: με ένα ιστιοφόρο και ένα πολύ ιδιαίτερο φορτίο προσπαθεί να φτάσει από τη δυτική Νορβηγία στις γαλλικές ακτές. Εκεί θα αντιμετωπίσει τον άντρα που ήταν κάποτε ο έρωτας της ζωής της.

Γαλλία, 2041

Η νότια Ευρώπη πλήττεται από ένα έντονο κύμα ξηρασίας που αναγκάζει ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού να μεταναστεύσει προς αναζήτηση πόσιμου νερού. Ανάμεσά τους είναι ο Νταβίντ με τη μικρή του κόρη που ξεκινούν ένα ταξίδι χωρίς ελπίδα. Όλα αλλάζουν τη μέρα που οι δυο τους ανακαλύπτουν ένα ιστιοφόρο σκάφος σ' έναν εγκαταλελειμμένο κήπο, μακριά από τη θάλασσα –το σκάφος της Σίνε.

**Μια επική ιστορία για τις δυνάμεις της φύσης
που δείχνει πώς οι επιλογές μας καθορίζουν τη ζωή μας.**

 **ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ**
www.klidarithmos.gr

ISBN 978-960-645-050-1

9 789606 450501